

### متن پرسش

بسم الله النور عرض سلام و ادب و احترام خدمت استاد بزرگوار و فرهیخته، و تبریک به مناسبت اعیاد خجسته ی شعبانیه، بنده به توفیق الهی روی موضوعی در حیطه ی فقه رسانه بنا دارم کار کنم به عنوان پایان نامه ی دانشگاهی تحت عنوان «بازیژوهی ادله فقهی موثر بر ارائه ی مدل پیشرو و کارآمد رسانه» در حین تحقیقات اولیه متوجه شدم که متأسفانه عده ی معدودی (سه یا چهار نفر) از روحانیون آن هم نه به صورت جامع و شامل، به حوزه ی فقه رسانه (آن هم نه به صورت کاربردی و راهبردی) ورود کرده اند. همچنین رسانه را همچنان نه به معنایی که برای تمدن سازی اسلامی به کار رود و مفید به فایده برای ارائه ی تعریفی جامع از فقه و دین اسلام برای آن باشد به کار نبرده اند. ضمن اینکه اکثراً سخن پیرامون مصادیق رسانه بوده و نه مفهوم آن و حتی اکثر مراجع عظام نیز به پاسخ های کوتاه پیرامون همان مصادیق (جایز، حرام، حلال و...) بسنده کرده اند. ضمن خواهشی که از حضور شما استاد ارجمند دارم که سلسله جلساتی را پیرامون موضوع رسانه و فقه رسانه لطف فرموده و برگزار نمایید (در صورت امکان) و ضرورت وجود آن و تعریف آن برای تمدن سازی اسلامی، چند سوال هم از حضورتان دارم: ۱. از آنجایی که فقه می بایست همواره پویا بوده و پاسخگویی نیازهای مکلفین باشد، به چه علت هنوز اجتهادی پیرامون موضوع فقه رسانه صورت نگرفته به گونه ای که سایر رسانه های گروهی و جمعی و... داخلی بتوانند از آن بهره ببرند؟ ۲. ممنون می شوم چنانچه منابع کاربردی پیرامون رسانه به این حقیر معرفی فرمایید. ۳. آیا به نظر شما استاد بزرگوار می توان از آثار قدمای فقه، برای موضوع مبتلا به قرن اخیر یعنی رسانه استفاده کرد؟ اگر می توان این استفاده به چه صورت می تواند باشد؟ ۴. اصول فقه (مخصوصاً دلیل سوم یعنی دلیل عقل) چه نقشی را می تواند در این حیطه ایفا کند؟ ۵. در قرآن کریم و روایات به عنوان دو منبع مهم و کاربردی فقهی، از چه راه یا راه هایی می توان وارد شد؟ و آخرین سوال اینکه: تدبر در آیه ی شریفه ی «اذ جاء بنبا فاسق...» چه نقشی می تواند در این زمینه ایفا کند؟ با تشکر از لطف و توجهتان. و من الله توفیق

### متن پاسخ

باسمه تعالی: سلام علیکم: ۱- متأسفانه هنوز فقه ما در وظایف فردی مکلفین متوقف است و وسعت لازم را جهت امور اجتماعی پیدا نکرده است ولی روح انقلاب اسلامی آنچنان در حال شکوفایی است که مطمئن باشید فقهی در راه است که آن فقه، بسیار گسترده‌تر از فقه امروزی است ۲- منبعی در این رابطه نمی‌شناسم ولی فکر می‌کنم کتاب «درآمدی بر رویکردهای فقه حکومتی» از استاد سید

محمد مهدی میرباقری / نشر «تمدن نوین اسلامی» می‌تواند الهاماتی به شما بدهد. ۳- در این موضوع نمی‌توانم نظر بدهم ۴- اگر عقل به صورتی که مبانی توحیدی را همواره در نظر داشته باشد می‌تواند در این مورد نقش آفرین باشد ۵- اتفاقاً اگر با حوصله و پشتکار در قرآن و روایت ورود شود و مسئله‌مان مشخص باشد، با ما حرف‌ها دارند. آیه‌ی مذکور که می‌فرماید چون فاسقی برای شما خبر آورد سعی کنید آن را درست تبیین کنید تا فریب نخورید؛ عملاً راه‌کار می‌دهد که خبر باید با مبنای خاصی پذیرفته شود، نه آن‌که هرکس بتواند با هر مبنایی به ما خبر دهد، زیرا در هر حال مبنای روحی و فکری و روان‌شناختی خبردهنده در ارائه‌ی خبر بی‌تأثیر نیست. موفق باشید